Kunta- ja alueosasto

6.10.2026

Korkein hallinto-oikeus
korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Korkeimman hallinto-oikeuden lausumapyyntö 10.9.2026 (Diaarinumero 1607/2026)

Valtiovarainministeriön lausuma Hollolan kunnan valituslupahakemuksesta ja valituksesta

Korkein hallinto-oikeus pyytää valtiovarainministeriöltä lausumaa Hollolan kunnan valituslupahakemuksesta sekä valituksesta, joka koskee Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 15.5.2026 tekemää päätöstä (1168/2026). Lausuma pyydetään toimittamaan viimeistään 8.10.2026.

1 Hollolan kunnan vaatimukset

Hollolan kunta pyytää, että korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan, kumoaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen 1168/2026 ja poistaa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätökseen merkityn pakollisen varauksen aiheuttaman alijäämän, sekä eläkemenoperusteisten kustannusvastuiden osuuden sotesiirtolaskelmista ja valtiovarainministeriön valtionosuuslaskelmista Hollolan kunnan valtionosuutta vähentävänä tekijänä.

2 Valituslupahakemus

Hollolan kunta katsoo, että valituslupa tulee myöntää ottaen huomioon, että kyseessä on lain soveltamisen kannalta merkittävä ennakkopäätöskysymys. Päijät-Hämeen hyvinvointialue on ilmeisen väärän laintulkinnan perusteella merkinnyt hyvinvointikuntayhtymän viimeiseen tilinpäätökseen pakollisen varauksen koskien palkkaharmonisaatiokuluja. Palkkaharmonisaatiokulut eivät ole olleet erääntyneitä 31.12.2022, jolloin kuntayhtymän toiminta siirtyi hyvinvointialueelle. Näin ollen, koska saatavaa ei ole olemassa, kyseinen pakollista varausta koskeva kirjaus on selkeästi virheellinen eikä se voi vähentää valtionosuuslaskelmissa Hollolan kunnan valtionosuutta. Asiassa on siis kyse siitä, voiko virheellisellä tilinpäätöskirjauksella aiheuttaa valtionosuusmuutoksia toisen vahingoksi.

Toiseksi Hollolan kunta katsoo, että hallinto-oikeuden ratkaisu perustuu virheelliseen lain soveltamiseen. Hallinto-oikeus on päätöksessään lähtenyt siitä, että valtioneuvoston asetuksen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 7 §:n mukaan kunnan ilmoittamista tilinpäätöstiedoista voidaan kuntien yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi poiketa ja ottaa huomioon valtionosuusasetuksessa eritellyt tiedot, jos kunnan tilinpäätöstieto merkittävästi vääristäisi laskelmia yksittäisen kun-

nan tai hyvinvointialueen osalta, eikä valtiovarainministeriö ole näin ollen käyttänyt harkintavaltaansa lain tai hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisesti. Kyseisen asetuksen pykälän tarkoituksena on varmistaa kuntien välinen oikeudenmukainen kohtelu ja estää kuntien kirjauskäytännöistä johtuvien kuntakohtaisten erojen vaikutus laskelmiin. Nyt kyse ei ole kuitenkaan kirjauskäytäntöjen eroista ja niiden oikaisemisesta valtionosuuslaskelmiin. Hollolan kunta on kiistänyt koko palkkaharmonisaatiosta johtuvan saatavan olemassaolon ja katsoo, että tällaista saatavaa ei ole olemassa eikä sitä voi kirjata pakolliseksi varaukseksi. Näin ollen ko. asetuksen 7 §:ää ei voi soveltaa tässä tapauksessa.

Lisäksi Hollolan kunta katsoo, että hallinto-oikeus on jättänyt arvioimatta eläkeperusteisien maksujen osalta kunnan esille nostaman perustuslain 107 §:n velvoitteen: Jos asetuksen tai muun lakia alemman asteisen säädöksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Eläkeperusteinen maksu muuttui vuoden 2023 alusta tasausmaksuksi ja sen jako kuntien sekä hyvinvointialueiden kesken tehtiin laskettujen palkkasummien suhteessa Kevasta annetun lain mukaisesti. Koska eläkeperusteisten eläkekustannusten vastuut on järjestetty nyt esillä olevan hyvinvointialueiden rahoitusmallin ulkopuolella, niitä ei tulisi huomioida hyvinvointialueluille siirtyviksi kustannuksiksi. Ministeriön tulkinnan kautta Hollolan kunta valtionosuusleikkauksen kautta kattaa 100-prosenttisesti eläkeperusteisen kustannuksen ja sen lisäksi maksaa tasausmaksua. Hollolan kunnan todellinen kustannus sote-uudistusta edeltävän ajan eläkevastuista on siis kasvanut merkittävästi.

3 Valtiovarainministeriön lausunto valituslupahakemukseen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019, *hallintoprosessilaki*) 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;

2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai

3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Lain esitöiden (HE 29/2018 vp) mukaan valituslupa myönnettäisiin 111 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla, jos asiassa olisi tarve saada viranomaisten ja hallintotuomioistuinten ratkaisukäytäntöä ohjaava ja yhtenäistävä ylimmän oikeusasteen ratkaisu. Hallituksen esitykseen mukaan tarve ratkaisukäytäntöä ohjaavan ennakkopäätöksen saamiseen voi liittyä esimerkiksi oikeuskysymyksiin, joissa hallinto-oikeudet ovat antaneet erisuuntaisia ratkaisuja. Ennakkopäätöksen tarve on myös silloin, jos asiaan liittyy uuden lainsäädännön soveltamista koskevia tai muita sellaisia tulkinnanvaraisia oikeuskysymyksiä, joilla on merkitystä laajemminkin kuin kyseessä olevassa tapauksessa, eikä asiasta vielä ole korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytäntöä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallinto-oikeuden päätös koskee sote-uudistukseen liittyvän siirtolaskelman tarkistamista kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021, *valtionosuuslaki*) 57 §:n ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1393/2022, *valtionosuusasetus*) 7 §:n nojalla. Siirtolaskelma ja sen tarkistaminen on tehty kertaluonteisesti, eivätkä sitä koskevat säännökset tulee enää uudestaan sovellettaviksi myöhemmin. Laskelman kertaluonteisuus huomioon ottaen asian ratkaisulla ei voida katsoa olevan merkitystä lain soveltamisen kannalta tulevaisuudessa.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on ratkaissut 15.5.2026 antamillaan päätöksillä kaikkien Päijät-Hämeen kuntien samaa oikeudellista kysymystä koskevat valitukset yhdenmukaisesti, eikä asiassa ole olemassa erisuuntaisia hallinto-oikeuden ratkaisuja. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan asialla ei siten ole lain soveltamisen tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi sellaista merkitystä, että korkeimman hallinto-oikeuden tulisi ratkaista asia ennakkopäätösperusteella.

Hollolan kunta katsoo, että kuntayhtymän tilinpäätökseen sisällytetty palkkaharmonisaatiokustannusta koskeva varaus on virheellinen ja ettei asiassa ole kysymys kuntien kirjauskäytäntöjen eroista.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) 41 §:n mukaan lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. Hyvinvointialueen valtuuston on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitetut tilinpäätökset ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta 30 päivään kesäkuuta 2023 mennessä. Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2022 sovelletaan muutoin, mitä kuntalaissa säädetään.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on ollut edellä mainitun pykälän nojalla toimivalta hyväksyä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätös vuodelta 2022. Kuntayhtymän tilinpäätös on tarkastettu ja tilintarkastuskertomuksen mukaan tilinpäätös on laadittu tilinpäätöstä koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Päijät-Hämeen aluevaltuusto on kokouksessaan 5.6.2023 käsitellyt tilinpäätöksen ja myöntänyt vastuuvapauden tilivelvollisille. Aluevaltuuston päätökseen on liittynyt hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 140 §:n mukainen mahdollisuus aluevalituksen tekemiseen. Hollolan kunta ei ole valittanut päätöksestä, kuten eivät muutkaan kuntayhtymän jäsenkunnat. Aluevaltuuston päätös tilinpäätöksen hyväksymisestä on saavuttanut lainvoiman. Näin ollen sillä seikalla, että jäsenkunnat kiistävät kirjauksen oikeellisuuden, ei ole annettava asiassa merkitystä.

Valtionosuusasetuksen 7 § antaa valtuuden ottaa siirtolaskelmassa huomioon kuntayhtymän tilinpäätökseen kirjattua pakollista varausta vastaavan alijäämän kunnan kustannuksena, vaikka kunta itse ei olisi sisällyttänyt kyseistä varausta omaan kirjanpitoonsa. Se, että kuntayhtymän jäsenkunnat ovat yhdenmukaisesti

katsoneet omissa tilinpäätöksissään, ettei varausta ole tullut kirjata kunnan kuluksi, ei osoita, ettei kustannuksia olisi tullut oikaista kuntien välisen yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi. Kysymys on laajemmasta kuin Päijät-Hämeen kuntien välisestä yhdenvertaisesta kohtelusta. Palkkaharmonisaatioon liittyvä pakollinen varaus on otettu huomioon myös muiden vastaavassa asemassa olevien kuntien osalta siitä riippumatta, onko varaus sisältynyt kunnan omaan tilinpäätökseen.

Edellä todettu huomioon ottaen hallinto-oikeuden päätöstä ei voida valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan pitää hallintoprosessilain 111 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla ilmeisen virheellisenä. Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa, että asiassa ei ole merkitystä sillä, että kuntayhtymän jäsenkunnat kiistävät palkkaharmonisaatioon liittyvän korvausvelan perusteen ja olemassaolon. Valituksenalainen päätös koskee ainoastaan kunnan peruspalvelujen valtionosuutta ja siihen vaikuttavaa siirtolaskelmaa, eikä päätöksellä ole ratkaistu eikä voida ratkaista korvausvelvollisuutta koskevaa asiaa.

Lisäksi Hollolan kunta on vedonnut valitusluvan perusteena siihen, että hallinto-oikeus on jättänyt arvioimatta kunnan hallinto-oikeudelle tekemässä valituksessa esille nostamat eläkeperusteiset maksut perustuslain 107 §:n kannalta. Hallinto-oikeus on päätöksessään todennut, että valtionosuusasetuksessa ei säädetä eläkemenoperusteisten maksujen oikaisemisesta, jolloin kyseisiä kustannuksia ei ole tullut huomioida siirtolaskelmaa tarkistettaessa. Valtiovarainministeriö toteaa, että eläkeperusteiset maksut on otettu siirtolaskelmassa huomioon valtionosuuslain mukaisesti, eikä niihin ole sovellettu valtionosuusasetusta. Asiassa ei siten ole tullut arvioitavaksi asetuksen soveltamatta jättäminen perustuslain 107 §:n nojalla, eikä valitusluvan myöntämiselle ole perusteita kunnan esittämällä perusteella.

Valtiovarainministeriön näkemyksen asiassa ei ole hallintoprosessilain 111 §:n 1 momentissa tarkoitettuja edellytyksiä valitusluvan myöntämiselle.

4 Hollolan kunnan valitus

Hollolan kunta katsoo valituksessaan, että palkkaharmonisaatiosta johtuva pakollinen varaus perustuu virheelliseen lain soveltamiseen. Hollolan kunta katsoo valituskirjelmässään tarkemmin esittämillään perusteilla, että tällaista velkaa ei ole olemassakaan. Valtionosuuslaskelmat eivät voi perustua virheellisiin kirjauksiin väitetystä velasta, joka ei ole lainmukainen. Kyseessä ei myöskään ole kirjauskäytännöistä johtuvien kuntakohtaisten erojen vaikutus laskelmiin, vaan kyse on hyvinvointialueen virheellisestä kirjauksesta, josta se on saanut taloudellista etua ja aiheuttanut alueen kunnille taloudellista haittaa. Valtiovarainministeriö ei ole voinut soveltaa laskelmissaan edellä kerrotun valtionosuusasetuksen 7 §:ää, vaan sen olisi tullut tutkia, onko hyvinvointialueen kirjaus pakollisesta varauksesta tehty asianmukaisesti. Hollolan kuntaa ei hyvinvointialueen päätöksenteossa ole kohdeltu asianosaisena, siten kuin hyvinvointialueesta annetun lain 144 ja 145 § edellyttävät. Kunta ei voi muuttua asianosaiseksi yksipuolisella tilinpäätöskirjauksella tai ministeriön asetuksella, vastoin ylemmän tason lainsäädäntöä.

Koska eläkeperusteisten eläkekustannusten vastuut on järjestetty nyt esillä olevan hyvinvointialueiden rahoitusmallin ulkopuolella asetustasoa ylemmällä lainsäädännöllä, ennen lain muutosta todennettuja eläkevastuukustannuksia ei tulisi huomioida hyvinvointialueluille siirtyviksi kustannuksiksi.

Kunnan mukaan valtiovarainministeriö on näin ollen käyttänyt asiassa harkintavaltaansa lain ja oikeusperiaatteiden vastaisesti, ja sen sekä hallinto-oikeuden päätökset tulee kumota.

5 Valtiovarainministeriön lausunto valitukseen

Valtiovarainministeriö toteaa, ettei Hollolan kunta ole esittänyt valituksessaan mitään sellaista, mikä antaisi aiheen arvioida asiaa toisin kuin hallinto-oikeus on asiaa 15.5.2026 antamassaan päätöksessä arvioinut. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan valitus tulee siten hylätä ja jättää asia hallinto-oikeuden päätöksen varaan siinä mainituin perustein.

Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa, että valituksenalainen päätös koskee ainoastaan kunnan peruspalvelujen valtionosuutta ja siihen liittyvää siirtolaskelmaa. Valtionosuuspäätöksessä ei ole ratkaistu kunnan ja hyvinvointialueen välisiä oikeussuhteita.

Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa, että eläkemenoperusteiset maksut on otettu siirtolaskelmassa huomioon kuntien Valtiokonttorille raportoimien palveluluokkakohtaisten tilinpäätöstietojen mukaisesti. Valtionosuusasetuksen 7 §:ssä ei ole säädetty tilinpäätöstietojen oikaisemisesta eläkemenoperusteisten maksujen osalta.

Osastopäällikkö, ylijohtaja Jussi Virsunen

Lainsäädäntöneuvos Kirsi Hyttinen

VN/26555/2026-VM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Hyttinen Kirsi 91316407J	Virsunen Jussi 913636982
2026-10-07	2026-10-07

KHO Korkein hallinto-oikeus

Lähettäjä: noreply.vahva@gov.fi
Lähetetty: keskiviikko 7. lokakuuta 2026 13.30
Vastaanottaja: KHO Korkein hallinto-oikeus
Aihe: Viesti asianhallintajärjestelmästä - Från ärendebehandlingssystem – From case management system
Liitteet: VN_26555_2026-VM-2Valtiovarainministeriön lausuma Hollolan kunnan valituslupahakemuksesta ja valituksesta.PDF

Tämä viesti on lähetetty valtioneuvoston, tasavallan presidentin kanslian ja oikeuskanslerinviraston yhteisestä asianhallintajärjestelmästä.

Älä vastaa tähän viestiin.

Det här meddelandet har skickats från statsrådets, republikens presidents kanslis och justitiekanslersämbetets gemensamma ärendehanteringssystem.

Svara inte på meddelandet.

This message has been sent from the joint case management system of the Government, the Office of the President of the Republic and the Office of the Chancellor of Justice.

Please do not reply to this message.

Asianumero/Ärendenummer/Case number : **VN/26555/2026**

Hei, Ohessa valtiovarainministeriön lausuma koskien asiaa 1607/03.04.04.04.01/2026. Minnamaria Korhonen, VM